VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za památkami, drážkou a pověstmi do Dymokur

GPS souřadnice: 50.2469942, 15.2011219

Praktické informace

Délka trasy: 7 km

Obtížnost: Středně dlouhá trasa vedoucí z velké části po rovince. Výlet je možné jet s kočárkem a na kolech. Musíte mít ale terénní pneumatiky, trasa vede i luční cestou. Pejsky vzít můžete, bude se jim zde moc líbit. Trasu projdete volným tempem za dvě hodinky.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: Do Dymokur dodrandíte po dálnici D10 → sjezd 27 → směr Nymburk→ Dymokury. Nebo po D11, sjezd na Poděbrady → Dymokury. Přibližně 70 km ujedete za hodinu.

Parkování: Před obchodem COOP – zdarma.

WC: Obecní úřad, Revoluční 97, 289 01 Dymokury

Možnost občerstvení: Bistro U Katty v areálu FK Dymokury, Osvobození 342, 289 01 Dymokury, Hospůdka v hasičárně, Revoluční 99, 289 01 Dymokury

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová

Trasu testovaly kamarádky Marie a Tereza se svými babičkami – také kamarádkami – z Kolína.

Postřehy dětí:

Maruška (9 let): „Našla jsem všechna písmenka a vyluštila tajenku, moc mě to bavilo.“

Terka (10 let): „My jsme vzaly s babičkou kolo, a tak jsme měly výlet projetý za chvilku.!“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

vydejte se s námi do Dymokur, malebné obce v Polabí, jejíž historie sahá až do 13. století. Během procházky zapátráme po stopách šlechticů, ukážeme vám bývalý pivovar, renesanční zámek, starobylý kostel i místa spojená s pověstmi. Cesta vede i přírodou: kolem remízků, rozhledny, rybníčků a také ovocnými alejemi.

Projdete také Svídnici a Černou Horu. (A ani kvůli tomu nemusíte k Jaderskému moři :)).

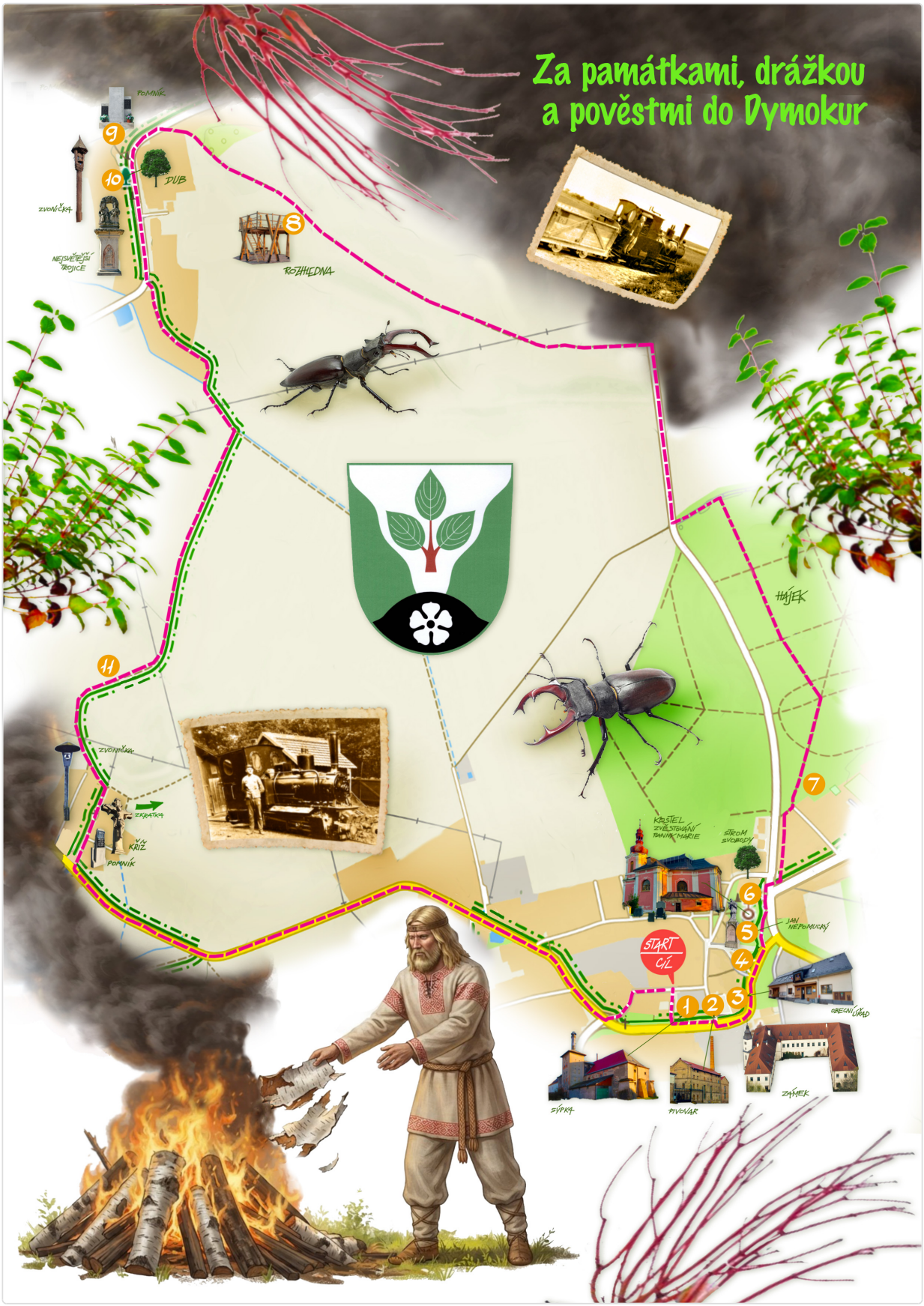
Výlet vznikl díky obci Dymokury, a proto je pro všechny výletníky ke stažení ZDARMA.

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci, pojďme společně zapátrat, odkud pochází zvláštní název Dymokury, proč se Svídnice jmenuje po stromu a co zajímavého se skrývá v Černé Hoře. Oči mějte otevřené, protože každé zastavení může ukrývat nápovědu k další části výpravy!

Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Půjdete-li správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu


Za památkami, drážkou
a pověstmi do Dymokur
POMNÍK
DUB
ZVONIČKA
NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE
ROZHLEDNA
HÁJEK
ZVONIČKA
ZKRATKA
KŘÍŽ
POMNÍK
KOSTEL ZVĚSTOVÁNÍ PANNĚ MARIE
STROM SVOBODY
JAN NEPOMUCKÝ
START
CÍL
OBECNÍ ÚŘAD
ZÁMEK
SÝPKA
PIVOVAR

Doplňovačka

Dymokury jsou starobylou obcí v Polabí ležící přibližně 15 kilometrů od Nymburka. První písemná zmínka o nich pochází z roku 1249, ale archeologické nálezy naznačují, že zde lidé žili už v pravěku. Není se čemu divit! Polabí přece nabízí vše potřebné k životu: vodu, úrodnou půdu i krásné lesy a rovinu.

Součástí obce jsou také Svídnice a Černá Hora. Také do těch vás dnešní výlet zavede. Začínáme ovšem v Dymokurech.

Zaparkujte kdekoli na povolených místech, ideálně přes obchodem COOP či někde v blízkém okolí. Hned za ním už vidíte velkou budovu barokní sýpky a sladovny, ke které míříme.

Odbočíme tedy hned u obchodu směrem k hlavní silnici a projdeme kolem **hasičské zbrojnice**.

Najděte nad vjezdem do „hasičárny“ sochu svatého Floriána. Jako vždy v ruce drží prapor a je připraven hasit domy.

Jakou barvu má jeho plášť? Máte na svém oblečení také takovou barvu? Tak ji chyťte mezi ukazováček a palec a začněte opakovat zaklínadlo: „To je red jako ret.“ A aniž byste zmlkli, dopochodujte k naučné tabuli u barokní sýpky. Pokud máte barvu například na ponožkách, bude přesun malinko náročnější, ale my vám věříme, že ho zvládnete. Je to výzva! :)

Tato naučná tabule vypráví o zájmových kroužcích, spolcích, sdruženích, klubech, … Jsou zde zastoupeni právě i hasiči, myslivci a také ti, co se starají o jeden hmyz.

1. **Jak se jmenuje domeček, ve kterém tento hmyz žije?**

Uf, tak nejhorší písmenko z celé tajenky máme z krku! To se nám ulevilo! :)

Stojíme před jednou z nejzajímavějších historických staveb obce, která připomíná dobu, kdy zde fungoval rozsáhlý panský hospodářský dvůr. **Sýpka** tehdy fungovala jako obrovská „spíž“ své doby. Zatímco dnes uchováváme potraviny v lednicích nebo skladech supermarketů, před několika staletími bylo bezpečné uskladnění obilí otázkou přežití celé vesnice. Díky dobře postaveným sýpkám bylo možné překonat období neúrody nebo dlouhé zimy.

Dnes už zde obilí nenajdete. Vidíte někde lékařský kříž?

Jaké číslo voláte, když se stane nějaký úraz?

A víte, které číslo máte vyťukat, když začne hořet? Je to 150. Nula vypadá jako rybník. Tedy voda, kterou hasiči potřebují. Tak si to pamatujte. Pokud byste chtěli volat policii, ťukejte 158. Osmička zase trochu vypadá jako pouta, podle toho si zapamatujete i tohle číslo. Zbývá záchranka 155. Což je na konci pětka, která malinko připomíná invalidní vozíček. Bez těchto pomůcek, kterým se říká mnemotechnické, bychom si to nepamatovali dodnes…

Naproti sýpce stával od 16. století **pivovar**. A stojí tady dodnes. Jen už se v něm nic nevaří. Před 1. světovou válku se zde produkovalo 30 000 hektolitrů piva za rok, šlo o jeden z největších pivovarů na Nymbursku.

Největší rozvoj zažil ve druhé polovině 19. století za rodu Černínů z Chudenic. Tehdy byl areál výrazně modernizován. Byly postaveny nové sklepy, sladovna dostala moderní hvozd na sušení sladu (speciální věž) a v roce 1901 vznikl nový parostrojní pivovar. Vévodila mu dvoupatrová budova varny z režného cihelného zdiva, která dodnes patří k nejvýraznějším průmyslovým stavbám v Dymokurech. Vidíte ji?

Pivovar vyráběl pivo až do roku 1967, kdy byl jeho provoz ukončen. Tím tady skončila více než čtyři století dlouhá pivovarská tradice. Část areálu ještě nějakou dobu sloužila jiným účelům, například jako sodovkárna.

Vidíte ten obrovský komín? Vzpomenou si rodiče nebo prarodiče, ve kterém filmu na komín lezla paní sládková s Pepinem?

Najděte naučnou tabuli s názvem *Pivovar*.

Podívejte se na první řádek souvislého textu.

2. Opište druhé slovo druhé věty.

Kvačíme k budově obecního úřadu. Někde blízko ní zkuste najít znak obce.

Je to zvláštní ale přímo na budově není. Tak zkuste třeba… Třeba… Třeba naučnou tabuli s názvem *Dymokury.* :)

Co ve znaku vidíte?

V erbu je zde zvlněný trojúhelník. V něm vyrůstá svídová větev se třemi zelenými listy. Pod trojúhelníkem je černý kopec se stříbrnou růží, která má černý střed. Co to všechno znamená? Znak spojuje tři hlavní části dnešní obce: Dymokury jsou zastoupeny krajinou a zvlněným motivem, Svídnice svídovou větví, Černá Hora černým návrším.

Prohlédněte si fotky na tabuli.

3. Co je na třetí fotce dole?

Když autorka tohoto textu trasu procházela, panovala v naší zemi rekordní vedra. A i když šla brzy ráno, celou dobu právě o tomto místě snila. Jak jste na tom vy? :)

Stále se držíme silnice a po chodníku se dereme vzhůru.

Věděli jste, že mají Dymokury svůj zámek? A stojí jen pár desítek metrů od vás. Kuk napravo!

Vyčuhuje za stromy zámecké zahrady.

Původně na tomto místě stávala středověká tvrz, která byla v průběhu staletí přestavěna v barokní zámek. Po opravě v 18. století získalo sídlo dnešní podobu trojkřídlé patrové budovy s přízemními arkádami.

To, že má zámek křídla, neznamená, že umí létat. Se třemi křídly by mu to ostatně nešlo ani po požití pravděpodobně nepříliš zdravého energetického nápoje. Křídla se říká částem budovy, které jsou obvykle pospojovány v nějakém pomyslném středu.

Od roku 1823 do zestátnění byl vlastníkem zámku rod Czerninů. Nebo raději Černínů. To je prašť jako uhoď.

V roce 1948 se moci nad zámkem na celých 43 let chopil stát a využívala jej armáda. Šlechtickému rodu byl zámek s okolními lesy a rybníky vrácen roku 1990. Prvním porevolučním majitelem dymokurského zámku byl Theobald Czernin (1936 až 2015), dnešním zámeckým pánem je senátor Tomáš Czernin, který představuje pátou generaci Czerninů vlastnící zámek. Protože si pan Tomáš pozornosti veřejnosti nejspíš užívá více než dost, není jeho příbytek veřejnosti přístupný.

Napravo mineme dům, ze kterého se loupe omítka, takže vidíme, že není postaven z cihel. Z čeho je tedy vybudován?

Než se dostaneme k pumpě, co je o pár desítek metrů dál, povyprávíme si o princeznách.

Ano, využijeme skutečnosti, že se do zámku nedostaneme. O to více může zapracovat naše fantazie: Jak by se tady asi žilo princeznám?

Znáte nějaké pohádkové princezny, které by tady mohly bydlet? Jak se jmenovaly? A ve kterých pohádkách vystupují?

Zkuste jich vyjmenovat alespoň pět. Schválně, jestli budou stejné jako ty, které napadly nás.

Princezna Lada z pohádky *O princezně se zlatou hvězdou na čele* musela svou krásu i zlatou hvězdu schovat pod kožíšek z myších kůží, aby unikla zlému králi Kazisvětovi.

Krasomila z pohádky *Potrestaná pýcha* byla zpočátku velmi pyšná a odmítala všechny nápadníky. Až přišel král Miroslav v převleku za zahradníka a naučil ji, že největší hodnota člověka je v jeho pracovitosti a dobrém srdci.

Slavěnu z pohádky *Princ Bajaja* musí před drakem zachránit statečný němý Bajaja.

Princezna *Zlatovláska* má dvanáct sester, které vypadají úplně stejně. Jiřík ji pozná jen díky tomu, že mu pomůžou zvířátka, kterým kdysi zachránil život.

A pak tady máme Růženku a Sněhurku.

Které z princezen by tento zámek slušel?

Zastavíme u pumpy. Jakou má barvu? A jak se její barva řekne anglicky?

Najděte na ní obrázek trojzubce a také řadu číslic.

4. Opište čtvrtou číslici.

Pokračujeme po zelené turistické značce, která označuje naučnou stezku. Na informačních tabulích se návštěvníci dozvědí o historii obcí, místních památkách i přírodě Polabí. Trasa je vhodná pro rodiny s dětmi a nabízí řadu krásných výhledů. My se jí budeme držet asi půlku výletu. Teď až ke kostelu a pak zase až ve Svídnici.

Vidíte někde poblíž pana Jana Nepomuckého? Víte, kdo to byl?

Svatý Jan Nepomucký je jednou z nejznámějších postav naší historie. Jeho sochy můžete potkat téměř v každé vesnici, Dymokury nevyjímaje. Žil ve 14. století a působil jako významný církevní hodnostář v Praze. Podle legendy se stal obětí sporu mezi králem Václavem IV. a církví, protože odmítl vyzradit tajemství, které mu svěřila královna při zpovědi. Jisté je, že kvůli své odvaze a věrnosti pravdě byl svržen z Karlova mostu do řeky Vltavy, čímž se stal mučedníkem.

Proč ho ale vídáme na každém rohu, u mostů, na návsích nebo u silnic? Lidé si ho zvolili za svého ochránce před nebezpečím. Zejména před povodněmi a utonutím, protože je spojen s řekou. Postupem času se stal patronem všech vod, mlýnů, mostů a také ochráncem dobré pověsti. Protože byl v 18. století jedním z nejoblíbenějších světců, stavěly se mu sochy po celé české zemi jako poděkování za ochranu úrody a bezpečí před přírodními živly.

Svatého Jana Nepomuckého poznáš na první pohled podle typického vzhledu. Většinou má kolem hlavy svatozář s pěti hvězdami, v rukou drží kříž nebo palmovou ratolest a často má prst u úst, což symbolizuje jeho mlčenlivost a věrnost zpovědnímu tajemství.

Tak co? Našli jste ho? Kolik hvězdiček mu poletuje nad hlavou? Přesně tolik se jich prý objevilo na hladině Vltavy v místech, kde ve vodě zmizel.

Podívejte se mu na ruku, kterou má položenou na Ježíšovi. Který prst je z vašeho pohledu nejníže?

5. Jak se nazývá prst?

Kousek od Jana z Nepomuku za plotem vidíte několik hrobů. Patří k rodinnému hřbitovu dvou významných šlechtických rodů – Colloredo-Wallsee a Czerninů. Hřbitůvek byl založen koncem 18. století a má podobu kruhového pahorku. Dodnes slouží urozeným majitelům panství a jejich příbuzným. Poslední pohřeb se zde konal v roce 2015. Kdo má dost velkou zahradu, může se zde inspirovat.

Míříme ke kostelu. Je krásný, že?

Kostel Zvěstování Panny Marie *je jednou z nejvýznamnějších památek Dymokur. Stojí na vyvýšeném místě, odkud je dobře vidět do okolní krajiny. Už kolem roku 1300 zde stával starší gotický kostel, ale během staletí byl několikrát poškozen a přestavěn. Současnou barokní podobu získal v 18. století, kdy jej nechala vystavět kněžna Marie Antonie z rodu Montecuccoli. Někteří historici se domnívají, že mohl návrh dokonce vzniknout podle plánů slavného architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichela. Toho můžete znát z našich výletů s tajenkou, které vedou třeba na Zelenou Horu do Žďáru nad Sázavou nebo do Kladrub či ke klášteru Plasy.*

Zajímavostí je také **hřbitov** kolem kostela, který měl původně neobvyklý půdorys ve tvaru hvězdy. Část tohoto tvaru je dodnes patrná a činí místo výjimečným.

Pokud se chcete na svatostánek podívat zblízka, musíte hřbitov projít. Samozřejmě potichoučku. Také přece nemáte rádi, když vás někdo budí.

Do zdi kostela jsou vsazeny dva náhrobní kameny z let 1716 a 1723. Najdete je?

Nad portálem (vchodem)je zase kamenný znak zakladatelky domku Páně Marie Antonie kněžny Montecuculi. Ostění hlavního vchodu na západní straně je v nadpraží ozdobeno pískovcovým reliéfním znakem Colloredů. I ten můžete zkusit najít.

Na hřbitově ani u kostela z úcty k zesnulým tajenku luštit nebudeme.

Pro další písmenko si zajdeme k památnému stromu před kostelem. Jde o **Strom svobody**, který vysadili místní občané k oslavě vzniku ČSR.

Kdypak vzniklo Československo? Věděli by školáci?

6. Doplňte větu z cedulky: Nezapomínejte na své …..

Kostel necháme za zády a šupajdíme po chodníčku podél silnice, která odbočuje mírně doleva. Vede nás žlutý domeček, u kterého jsou dřevěné sochy. Nám připomínají sochy z Velikonočního ostrovu.

Víte, kde byste tento slavný ostrov našli?

Velikonoční ostrov (také nazývaný Rapa Nui) je nejodlehlejší obydlený ostrov na světě. Leží v jižní části Tichého oceánu, daleko od Ameriky i Austrálie. Přestože patří k Chile, místní obyvatelé si díky odlehlosti svého domova stále zachovávají vlastní jazyk i kulturu. Pozoruhodný ostrov byl Evropany objeven na Velikonoční pondělí roku 1722. Odtud jeho název. Původní obyvatelé však své domovině říkali Rapa Nui, což v překladu znamená Velká země. Mystickou atmosféru tomuto koutu světa dodávají obrovské sochy ze sopečného kamene zvané moai. Jsou symbolem ostrova, právě díky nim je známý. Spatříte jich tu stovky, některé jsou vysoké i deset metrů a váží desítky tun.

Víte, že dokážou chodit? A že je to naučil český inženýr Pavel Pavel? Koho to zajímá víc, musí s námi na výlet do Vimperku.

Jdeme také kolem mateřské školky. Najdete na ní sluníčko?

Kolik jelenů napočítáte na vratech *Správy lesního majetku* o kousek dál? Najdete zde také erb?

Erb rodu Czerninů z Chudenic je na první pohled velmi bohatý. Na stříbrných pruzích jsou umístěna písmena F, M a R. Nejde o ozdobu ani o projev proaktivního dysgrafika, ale o iniciály tří císařů – Ferdinanda II., Matyáše a Rudolfa II. Připomínají významná privilegia (výsady), která rod od těchto panovníků získal. Nad štítem je hraběcí koruna a přilba s ozdobou z červeného a modrého orlího křídla. V některých podobách erbu je mezi křídly také obrněná paže se šavlí a palmovou ratolestí, symbolem statečnosti a vítězství.

Rodovým heslem Černínů bylo: „Nezahyneš ani ohněm ani mečem.“ Toto motto mělo vyjadřovat statečnost, odolnost a věrnost rodu, který po staletí patřil k nejvýznamnějším v českých zemích.

Také pravděpodobně nezhyneme ohněm ani mečem. Rozhodně ne dneska, protože musíme vyluštit tajenku. Opustíme naučnou stezku, opatrně přejdeme silnici a za posledním domem ulice V Hájku vyrazíme do lesíka zvaného Hájek.

Jdeme mírně doprava, dokud nedorazíme k závoře.

7. Jakou barvu má závora?

Projdeme kolem zábrany a asi po pěti minutách chůze se ve změti lesních cest držíme prostřední pěšiny. Jako by kopírujeme silnici nalevo. Dojdeme až na kraj lesa, kde u lesní školky odbočíme doleva a vrátíme se na silnici.

Hvozd je plný stromů a zpěvu ptáků. Kdysi byl součástí krajiny kolem dymokurského panství a navazoval na zámecké zahrady. Dnes si sem lidé chodí odpočinout, pozorovat přírodu nebo se projít ve stínu starých stromů. Když budete mít štěstí, zahlédnete veverku, datla, … Nebo uslyšíte štěbetat kosy a sýkorky.

Zkuste vyjmenovat alespoň tři stromy, které kolem sebe vidíte. Jsou mezi nimi i jehličnany?

Jak se jmenuje plod jehličnanu? Najděte ho a strefte se s ním do jeho „matky“.

Ne do vlastní maminky! Do rodného stromu toho plodu! :)

Tak! Jsme zpátky na silnici! Přejdeme opatrně na druhou stranu a pochodujeme jako husy pěkně jeden výletník za druhým. Svižně, ať máme tuto část rychle za sebou.

Čeká nás kopeček a jedna zvídavá otázka.

Co vám připomíná název obce Dymokury? Napadá vás něco?

Původ názvu Dymokury není zcela jistý, existuje několik vysvětlení. Nejznámější lidová pověst vypráví o dvou slovanských

bratrech, kteří se vydali hledat místo pro své nové domovy. Každý se usadil jinde, ale chtěli zůstat ve spojení. Proto si domluvili zvláštní znamení: Když zapálí oheň, kouř ukáže tomu druhému, že je vše v pořádku.

Jeden z bratrů založil osadu, z níž se později stala Kouřim. Druhý se usadil v kraji plném lesů a rybníků. Aby jeho signální oheň vydával co nejvíce kouře, přikládal do něj kůru stromů. Lidé pak říkávali, že odtud stoupá „dým z kůry“. A podle této pověsti začali místo nazývat Dymokury.

Jazykovědci ale nabízejí i jiné vysvětlení. Podle nich může název souviset se starým slovem „dymokur“, které označovalo kouřivé ohniště nebo vykuřovadlo. Takové ohně se kdysi v Polabí zapalovaly, aby chránily lidi i dobytek před dotěrným hmyzem. Je tedy možné, že obec dostala jméno právě podle těchto kouřících ohňů.

Přejdeme kopec. Napravo vidíme stavení v Deblicích a dřevěnou sochu. Tu si však neprohlédneme, protože odbočíme doleva na polní cestu. Je zde hezké posezení a také dva lvíčci a dvě orlice. Najdete je?

Ťapkáme stezkou a blížíme se k vrcholu kopce, který se nazývá **Ke Kamenci**. Žádný velký krpál ovšem nečekejte. Vrchol je ve výšce pouhých 220 metrů nad mořem. Jen pro představu – Říp leží ve výšce 461 metrů nad mořem.

Ví někdo, jak vysoká je česká nejvyšší hora? A jak se jmenuje?

Název Ke Kamenci odkazuje na kamenné podloží. Nebo na místo, kde bylo v krajině balvanů, šutráků a podobně jak naseto a lidé je využívali při své každodenní práci. V minulosti lidé kameny z okolních polí sbírali a používali je při stavbách domů, studní nebo cest.

Kamenité vyvýšeniny navíc často poskytovaly útočiště rostlinám a drobným živočichům, kterým se na obdělávaných polích nedařilo.

Cestou také potkáte krmelec a hned několik posedů. Ty první dva jsou ještě OK, ale ten další je „zlomvazposed“. :)

V těchto místech se střídají okraje polí a luk, křoviny, travnaté plochy, meze, remízky… Takže tu na poměrně malém území mohou žít zvířátka, která by na velkých širých lánech neměla kam složit hlavičky ani křidélka.

Vidíte nějaká kolem sebe? Stačí poodhrnout trávu nebo nakouknout pod kamínek…

Na starších stromech v okolí se může objevit například roháč obecný – největší brouk České republiky. Jeho samec má nápadná kusadla připomínající jelení parohy. V krajině kolem Dymokur byl také zaznamenán výskyt samotářských včel a dalších opylovačů, kteří jsou pro zdejší přírodu velmi důležití.

Znáte nějaké knížky, ve kterých je hlavní postavou hmyz? Známá je třeba ta o mravenečkovi nebo pohádky o včelce. Už vám v hlavinkách svítá?

Víte, jak vypadá roháč? Možná si vybavíte, že v knížce o Ferdovi Mravencovi byl právě roháč ten brouk, který chtěl dát Ferdovi na zadek. Kdo tenkrát mravenečka s červenou mašlí zachránil?

Roháč obecný je největší evropský brouk. Samci mohou s kusadly dosahovat velikosti až 9 cm, samice jsou menší s nenápadnými kusadly. Kusadla nejsou určena k lovu nebo obraně, samečkům slouží jako zbraň v soubojích s jinými samci (nejspíš o samičky či o území). Roháči se nejčastěji perou v korunách stromů. Kde bydlí? V dutinách kmenů a v mrtvých pařezech. S jejich odstraňováním však tito brouci přicházejí jak o bydliště, tak o zdroj obživy. Není proto divu, že se roháč obecný objevil na světovém seznamu ohrožených druhů.

Znáte Pučmelouda? Je z večerníčku o včelích medvídcích. I ten tady žije!

Jeden včelí medvídek se jmenoval Brumda. Jak se jmenuje druhý včelí medvídek?

Než dojdeme k rozhledně, můžeme si zazpívat.

Tak jsme čapli Pučmelouda,

že se trochu nestydí.

Samý podfuk, samá bouda,

pochytil to od lidí.

Dělá hmyzu ostudu,

zavřeme ho do sudu,

do sudu, do sudu, do sudu, do sudu.

Tam si asi nějaký čas pobudu.

Jsme u **rozhledny**. Je vysoká jako mrakodrap Burj Al Arab! :)

Vylezte na ni a rozhlédněte se po okolí. Uvidíte zámek, komín pivovaru, ale také Svídnici, do které míříme.

Pod rozhlednou jsou lavičky s cedulkami. Najděte tu, která popisuje znovuoživení prostranství.

Je na ní znak Evropské unie a také logo stromečku *Místní akční skupiny SVATOJIŘSKÝ LES*

8. Doplňte písmena vedle stromu ze znaku.

Scházíme do Svídnice. Název vesničky je odvozen od keře jménem svída obecná. Kdysi zde hojně rostla. Je zajímavé, že zbytky těchto keřů lze dodnes najít v okolí Kamance. Jak taková svída vypadá?

Svída je nenápadná. Roste na okrajích lesů, v křovinách nebo podél potoků. Na jaře kvete drobnými bílými květy a na podzim se na ní objevují tmavé nebo světlé bobulky, které jsou potravou mnoha druhů ptáků. Nejzajímavější je ale v zimě – její větvičky se zbarvují do sytě červené barvy a v zasněžené krajině jsou nepřehlédnutelné.

Napravo míjíme **Sad míru**, což je ovocný sad z roku 1954. Od roku 2021 ho obnovuje spolek *Budil*. Jeho záměrem je navracení prastarých odrůd stromů do krajiny. Také podpora včelařské tradice a zadržování vody v krajině. Snaží se oživovat starý sad, aby se v něm dalo nejen sklízet, ale také se bavit, setkávat a odpočívat.

Mineme hřiště. Zkuste u něj najít pomlázky, ze kterých rostou nové stromečky.

Sejdeme k silnici a odbočíme doleva. Jsme ve Svídnici, která je dnes místní částí Dymokur. Po staletí však byla samostatnou obcí. První písemná zmínka o ní pochází z roku 1336.

Kdo z vaší rodiny byl tenkrát na světě?

Tipujeme, že prapraprapraprapraprababička a stejně starý pradědeček.

Myslíte si, že se jmenovali stejně jako vy?

Najděte u domu napravo lva. A pak také domeček s kytičkou ve štítě. Nebo je to sněhová vločka?

Napravo stojí budova bývalé školy, kterou navštěvoval místní rodák J. Kubálek. Více si o něm můžete přečíst na mramorové tabuli na budově.

9. Jak se jmenoval křestním jménem?

Byl jedním z nejvýznamnějších českých pedagogů své doby. Působil jako profesor učitelských ústavů v Hradci Králové a v Praze. Napsal řadu učebnic a knih pro děti a shromáždil jednu z největších světových sbírek slabikářů.

Zjistěte v okolí, kdo další do této školy chodil.

Až dopátráte, vydejte se zpátky k asfaltce a kolem naučných tabulí zamiřte na náves, která ukrývá další zajímavosti,

Kromě krásných domečků zde stojí dřevěná zvonička postavená v roce 1860 z iniciativy místních obyvatel.

V dobách, kdy ve vsi nebyl kostel, sloužil její zvon ke svolávání lidí při důležitých událostech. Oznamoval požáry, úmrtí nebo jiné mimořádné zprávy. V roce 2011 prošla zvonička rekonstrukcí a dodnes patří k symbolům Svídnice.

Nedaleko ní stojí sousoší *Nejsvětější Trojice* ze stejného období.

Co to je ta nejsvětější trojice? Uměl by to někdo z vás vysvětlit?

Křesťané věří, že Bůh je jen jeden, ale lidem se ukazuje ve třech podobách: Jako Bůh Otec, jako Ježíš a jako Duch svatý. Je to podobné, jako bys měl jednoho nejlepšího kamaráda, který je pro tebe zároveň jako táta, který tě chrání, jako brácha, se kterým si hraješ, a jako učitel, který ti radí. Je to pořád tentýž člověk, ale ty ho máš rád v těchto třech rolích najednou.

Najděte na soše holubici a svatého Floriána, který hasí dům. Kdepak jsme ho dnes už viděli?

Hledáme **Svídnický dub**. Konkrétně jde o dub červený, který byl vysazen v roce 2006 při oslavách 670 let od první zmínky o založení obce. Kdy to tedy bylo? Dokážete se dopátrat letopočtu první zmínky o obci?

Zjistěte, v jakém měsíci byl dub zasazen.

10. Napište měsíc.

Dub červený pochází ze Severní Ameriky. Na podzim se jeho listy zbarvují do nádherných odstínů červené, takže je nepřehlédnutelnou ozdobou návsi.

Bylo by fajn tady mít jako památný strom svídu, ale ta se dožívá maximálně 60 let. Prý!

Ťapeme dále. Rozcestník nám prozrazuje, že do našeho dalšího zastavení jsou to 2 km. Kam tedy jdeme?

Držíme se zelené značky, která odbočuje doleva. Pak nás zase vede do luk. Nejprve nás pošle do slepé uličky, potom ke staré pumpě a nakonec před osamělým domem doprava a do kopce. Je to poslední dnešní kopeček, ale musíme vylézt až na něj. Teprve pak uvidíme poslední dnešní zastavení.

Hurá! Vidíme ji! Před očima máme Černou Horu.

Ale není to ta, která leží u Jaderského moře. Bohužel… Nebo bohudík? :)

S Černou Horou je spojena i místní pověst.

Kdysi dávno prý na úpatí zalesněného kopce stával vodní mlýn obklopený rybníky. Žil v něm mlynář jménem Černý s rodinou. Byl pracovitý a poctivý a lidé z širokého okolí k němu vozili obilí na mletí. Největší radost mu však dělalo jeho sedm synů. Když chlapci vyrostli, rozhodl se, že každému z nich pomůže postavit vlastní dům, aby mohli zůstat nablízku a společně hospodařit. Postupně tak kolem mlýna vyrostlo několik stavení a ze samoty se stala osada. Lidé jí začali říkat Černá Hora. Jednak podle mlynáře Černého, jednak podle tmavého lesnatého kopce, který se nad ní zvedal. Sedm bratrů prý žilo v dobré shodě, pomáhali si při práci na polích i ve mlýně a společně se starali o své rodiny. Díky jejich píli osada prospívala a stále se rozrůstala.

Název obce je ale ve skutečnosti pravděpodobně odvozen od tmavě zalesněného návrší v okolí. V minulosti bývaly okolní kopce porostlé hustými lesy, které zdálky působily velmi tmavě. Právě podle nich dostalo místo své jméno. Dnes už je krajina mnohem otevřenější, ale název připomíná dobu, kdy zde lesů bývalo podstatně více.

Vidíte pojízdný posed a sloupy elektrického vedení, které vypadají, jako by si daly štamprličku? :)

O panáčcích si zpívat nebudeme, ale určitě znáte nějakou písničku o myslivcích. Nebo ne?

Jak pokračují tyto písničky?

Na tý louce zelený…

Pásla jeleny v zeleném…

Kačena divák, letěla zvysoka…

Znáte nějakou pohádku, ve které se vyskytuje myslivec? Co třeba večerníček *O Hajném Robátkovi*? *Jak se jmenoval Robátkův jelen?*

Znáte myslivce, respektive hajného z *Krkonošských pohádek*? Dokážete vyjmenovat všechny jejich hlavní postavy?

Než sejdeme do obce, zazpíváme si a dovyplníme poslední písmenko do tajenky.

Slibuju za kluky,

slibuju za holky,

za každý strom dáme

sto malých do školky.

Tomu já říkám plán,

tímto je ujednán.

????? je lesa pán,

je mládeží a zvěří milován.

????? je lesa pán,

je mládeží a zvěří milován.

11. Doplňte slovo do písničky.

Scházíme do vsi. Stále se držíme zelené naučné stezky. Tajenku už máme doluštěnou, takže co se týče trasy, můžeme trochu improvizovat.

Největší dobrodruzi mohou projít stezku z této obce do Dymokur po neznačené polní cestě. Na náves tím pádem vůbec nesejdou. Odvážlivci, pusťte se první ulicí, štrádujte stále rovně až na její konec a tam vkročte na stezku, která by vás měla odvézt až do Dymokur. Vůbec nemusíte jít po silnici. V době bujarého růstu kopřiv a jiné zeleně to však může být trošku oříšek. Necháme rozhodnutí na vás.

Ti, co jdou na jistotu, následují zelenou značku a vstoupí po ní do Černé Hory. Po staletí byla zemědělskou osadou. Obyvatelé se živili hlavně pěstováním obilí či jiných jedlých rostlin a chovem hospodářských zvířat. Díky úrodné půdě zde vznikla drobná hospodářství, která zásobovala potravinami nejen místní obyvatele, ale i okolní obce.

K nejvýraznějším památkám patří místní zvonička. Jdeme ji najít.

I ona sloužila jako místo, odkud se zvonilo při významných událostech: například při bohoslužbách, požárech nebo úmrtích. Po řadu let byla bez zvonu. Ovšem v roce 2015 do ní byl nový zvon opět zavěšen a tradice zvonění se symbolicky obnovila.

Najdete pod zvonem letopočet? A přečtete ho? Zvládne to jen Bystrozraký, který si sedne za krk Dlouhému. :)

Hned u zvoničky stojí kamenný křížek s modlitbou, která se dokonce rýmuje.

V okolí je také krkavec. Najdete ho?

Ulice nás dovede až k památníku obětem války a naučné tabuli, která stojí u silnice. Tato komunikace nás odvede až do cíle. Lážo plážo ujdete po rovince necelé 2 kilometry. Vyprávět si nebudeme, ať vás nesrazí žádné auto.

Ale dlužíme vám vysvětlení k tajenkovému slovu. Copak to na vás z doplňovačky vykukuje?

Úzkorozchodná železná drážka v okolí Dymokur, Svídnice a Černé Hory je jednou z nejzajímavějších technických památek regionu, i když už téměř zmizela.

Byla vybudována v roce 1903 pro cukrovar. Měla rozchod pouhých 600 milimetrů a sloužila především k dopravě cukrové řepy z okolních polí do cukrovaru. V době největšího rozmachu měřila téměř 28 kilometrů a vedla přes řadu okolních obcí. Mimo jiné i kolem Svídnice a Černé Hory. Po úzkých kolejích jezdily lokomotivky s vozíky naloženými řepou. Tehdy to bylo rychlejší a spolehlivější než doprava koňskými povozy. Koníci si mohli oddechnout. A volové jistě taky.

Na podzim bývaly vláčky téměř nepřetržitě v pohybu. Zemědělci naváželi sklizenou řepu na vozy a mašinka ji odvážela do cukrovaru, kde se z ní vyráběl cukr. Pro mnoho místních byla tato drážka běžnou součástí života a symbolem práce na polích.

Kde lze najít její zbytky? Přestože byly koleje v 50. letech 20. století odstraněny, v krajině jsou stále patrné zarostlé náspy

a rovné úseky terénu, které připomínají původní trasu. Nejlépe je lze pozorovat v lesních úsecích a na mezích mezi poli v okolí Dymokur, Svídnice a Černé Hory. Kdo se dobře dívá, rozpozná vyvýšené pásy porostlé stromy a keři. Vy jste byli drážce nejblíže v lese Háje. Kdybyste šli pár set metrů doprava, tak byste na koleje narazili.

Hotovo! Silnice nás odvedla až do Dymokur. Odbočte doleva do ulice Na Ohrádkách a pod kostelem odbočte doprava do Revoluční.

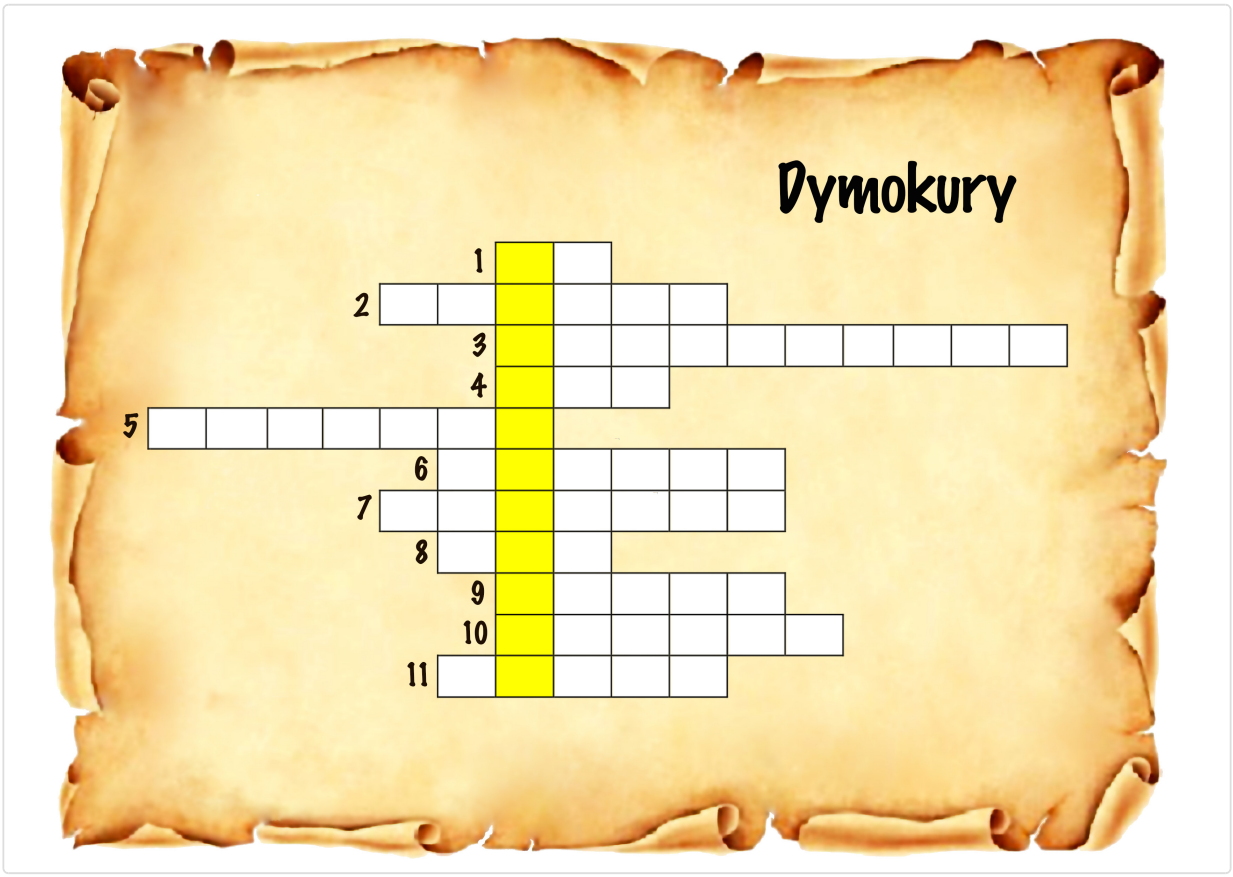
Procházka i osvěta jsou u konce. Děkujeme, že jste s námi šli. Děkujeme také obci Dymokury za pomoc s výletem a samozřejmě i za jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA.

Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! ☺

V textu byly použity mimo jiné texty z webů www.kudyznudy.cz, https://www.cestyapamatky.cz, https://www.dymokury.cz, www.pohadkozem.cz, https://www.vlaky.net, https://www.mistopisy.cz/ atd.

Otázky k tajence

1. **Jak se jmenuje domeček, ve kterém tento hmyz žije?**
2. **Opište druhé slovo druhé věty.**
3. **Co je na třetí fotce dole?**
4. **Opište čtvrtou číslici.**
5. **Jak se nazývá prst?**
6. **Doplňte větu z cedulky: Nezapomínejte na své.....**
7. **Jakou barvu má závora?**
8. **Doplňte písmena ze znaku.**
9. **Jak se jmenoval křestním jménem?**
10. **Napište měsíc.**
11. **Doplňte slovo do písničky.**



A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 21.11.2026 22:57